

Tárlatvezetés

Lehel István

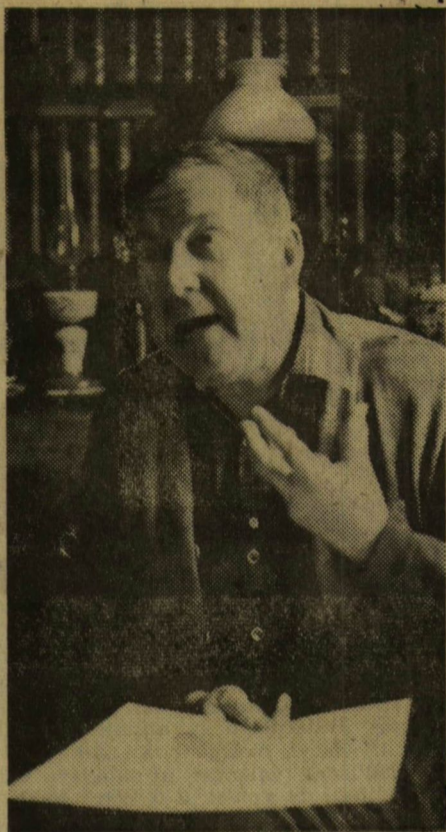
Biológusként fejezte be egyetemi tanulmányait 1940-ben. Közben azonban művészettörténeti előadásokat is hallgatott. Ennek köszönhető, hogy professzora, Felvinczi Takács Zoltán meghívta a tanszékére tanársegédnek. Azóta rövidebb-hosszabb szünetekkel művészettörténészként működik az egyetemen. A háború alatt kitanulta az ötvösmesterséget. Művészettörténetből és ősrégészetből doktorált. Képei több kiállításon szerepeltek, de első önálló kiállítását csak 1962-ben rendezte meg. Itt már azon a formanyelven szólalt meg, amely munkásságára a továbbiakban is jellemző lett. Második kiállításának a múlt esztendőben a Szegedi Akadémiai Bizottság adott otthont. A Művészeti Alap 1968-ban vette fel tagjai közé.

Még 25 éves koromban lényegében a természet közvetlen másolása közben alakítottam ki egy olyan kompozíciós formát, amely azóta sem változott, csak elmélyültebben jelentkezik képeimen. A virágok kanyarodása, a gyökerek keresztteződése, a későbbi vonalás, a teret kitöltő szerkesztésmódra utal. Az 50-es évek derekáig állandóan a természet színe előtt festettem, főleg táj, és arcképeket. Aránylag későn, 40 éves fejjel ébredtem rá, hogy a leglényegesebb dolgokat kell megragadnom, s attól kezdve mertem csak elhagyni a részleteket.

Valósággal megcsomórlóttam a részletektől. elfogott a leegyszerűsítés vágya. Céлом az volt, hogy néhány vonalba tömörítsem a lénye-

get úgy, hogy az több legyen vonaljátéknál. Ezekben a vonalas kompozíciókban egyformán érdekelt a mikro és makró világ. Az emberi érzelmek széles skáláját igyekeztem vonalakkal érzékeltetni, így a szeretmet, az anya- és gyermek együvértartozását, a dühöt, az egymásnak feszülő energiát stb.

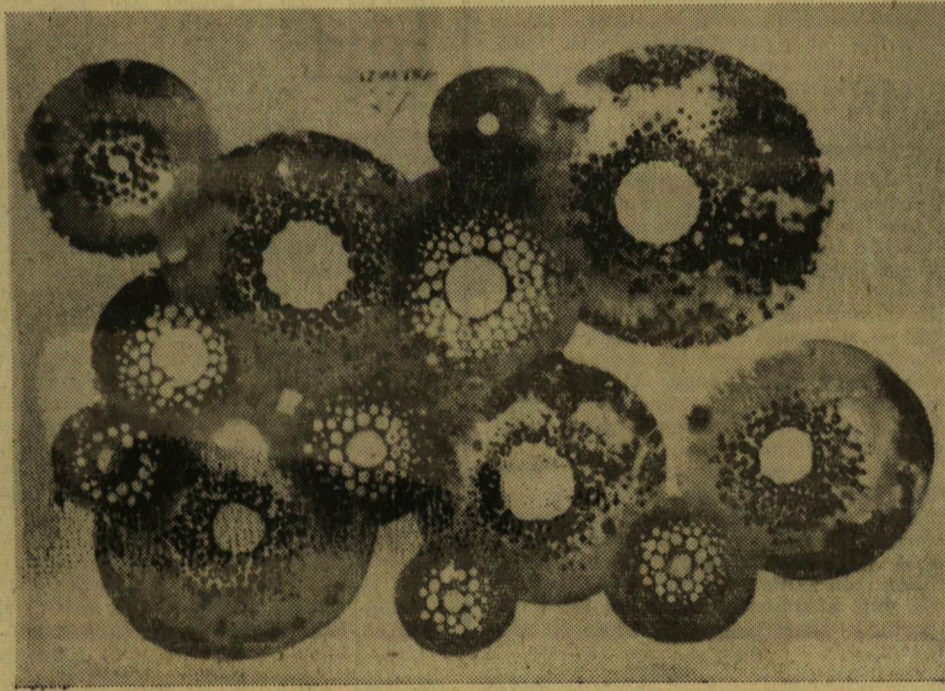
azonban azt hiszem azokhoz a nagy matematikai felfedezésekhez kötődik, amelyek hozzáférhetővé tették az ember számára a nemcsak a földön érvényes geometriát. A művészetnek is rá kellett ébrednie, hogy a természetet nem csak másolással lehet ábrázolni, hanem a természetből olyan összefüggések, sajátosságok bányászhatók elő, amelyekkel újrateheremthetjük a művészetet. Az ember megszabadult a természethez való szigorú ragaszkodás béklyójától és ezzel a művészi megoldások végtelen sokaságára nyílt lehetősége. A művészet sose tudott elszakadni a tudománytól. Így például a reneszánsz festőknek is a valóságú ábrázoláshoz a tudomány nyújtott segítséget a vonal és szín perspektíva felfedezésével. Ma bizonyos technikai eszközök — mikroszkóp — közvetítésével olyan részleteit ismerhetjük meg a valóságnak, amelyeket a művész sem hagyhat figyelmen kívül. Sőt alkalmazkodva a megismerés kitágult határaihoz, kötelessége felfedezni a művészetben, amit a tudós felfedezett a tudományban. Miért van több joga egy almának vagy egy fának arra, hogy a művészet tárgya legyen, mint azoknak a parányi bonyolult lényeknek, amelyek csak bizonyos technikai eszközök segítségével láthatók? Azzal, hogy lefesti, a művész emberközbe hozza ezt a távoli ismeretlen világot, hozzásegíti a megismeréséhez.

Mindig izgatott a Kelet művészete, amelyben állandóan jelen van a

Minden korban voltak modern művészek, különben nem változott; nem fejlődött volna a művészet. A mai értelemben vett modernség

nagy ellentétek a negatív és pozitív narca az egyensúlyért. Erre utal a címdalton látható képem is. Az ellentétes formák küzdelme egész

nunkásságomra rányomja bélyegét. Annál is inkább, mert ez a küzdelem benne van a XX. század atmoszférájában. A címdalton látható képen például lényegében ugyanaz a forma ismétlődik, kis eltéréssel, egymásnak feleselve.

Az utóbbi években festett képeim — mint azt az oldalon látható utolsó kompozíció is bizonyítja — azt mutatják, hogy új téma megvalósítása izgat: A keletkezések, az alaktalanból formát öltő és szabad szemmel nem látható, szinte az elemi alkotórészek világában végbenő dinamikus életmegnyilvánulások képi formában való megjelenítése. Az ember figyelme kitágul egyik oldalon a parányok másik oldalán a mindenség felé. Az embert érő hatások sokaságából a művészet próbálja megfogni az állandót, az örököt a változásban.

Mivel a formák küzdelmében a színek is résztvesznek, képeim — ezt sajnos nem adja vissza a rotációs papír — rendszerint színesek oly módon, hogy a színek harcát is szeretnék visszaadni.

Hobbyjuk: a néprajz

Folklor csoport a főiskolán

Főiskolánk KISZ-szervezetének kezei között működik egy lelkes kis csoport. Hobbyjuk, vagy hogy igazabban legyünk, szenvedélyünk a néprajz. Még csak kevesen vannak, mintegy húszan. De már többször is felhívták magukra a figyelmet.

Mivel foglalkoznak? Melyek a céljaik? Milyenek a lehetőségeik? — lényegében ezeket kérdeztük egyik vezetőjüktől Szabó Zsuzsa III. éves magyar-rajz szakos hallgatótól.

A csoport három munkaterületen dolgozik. A Szabó Zsuzsa által megszabott sorrendet megfordítva először folklor együttesüket, a „Szívárvány”-t említeném. Tavaly novemberben volt első előadásuk a Petőfi Sándor Kollégiumban — nagy sikerrel. Azután „turné”: Zombó és Csongrád. Tavaszszal ismét bemutatják a műsort a kollégiumban, ahonnan elindultak. De Pécsre is meghívták őket.

Minden hét szerdáján tartják összejöveteleiket a főiskolai KISZ-klubban. Ilyenkor előadásokat hallgatnak, vitatkoznak, beszélgetnek. Legutóbb Körmenyi József Néprajz — irodalmi nyelv című előadása szerepelt a programban. További tervek? — népdalokat kérni az Akadémiától, hallgatni és megtanulni azokat. De már kapcsolatot teremtettek Ádám Jenővel és Diószegi Miklóssal is, akik segítségüket ígérték.

Gyűjteni is szeretnék Ezeket a munkákat Körmenyi József II. évfolyamos magyar-történelem szakos hallgató vezetői. Juhász Antal, a Móra Ferenc Múzeum néprajzzal foglalkozó munkatársa Dorozsmát javasolta, amely néprajzi szempontból többé-kevésbé még feltáratlan. Gyűjteni akarják a népi építészet, a zene jellegzetességeit, a nyelvi sajátosságokat; eszközöket és tárgyakat. Ugyanakkor a kérdéskör szociológiai oldala is érdekli őket.

A csoport közvetlen célja a gyűjtés, előadások hallgatása és tartása, kutató munka. Egészében mindezzel azt szeretnék elérni, hogy a tagok megismerjék a népi kultúrát, hogyan hat és hogyan él tovább például zenében és a filmben, a XX. századi folklorista irányzatokban. Fontosnak tartják azt is, hogy gyűjtő munkájuk során megismerkednek majd egy-egy falu életével, lakóival. Nagy szükség van erre egy tanárképző főiskolán, hiszen kikerülve falai közül, falun folytatják munkájukat. A gyűjtés során kialakuló közvetlen kapcsolat, a szerzett ismeretek pedig segíthetnek abban, hogy ne hamis illúziókkal vagy illúziók nélkül kerüljenek falura.

Felismerték kezdeményezésük fontosságát a főiskolán is. Megfelelő helyiséget kaptak, és tanárok is felajánlották segítségüket. Most még néhány eszközre volna szükségük. Reméljük, azokat is megkapják.